

GÜNÜN GEHRESİ

Rüyamdaki ilk okul

I. H. BALTACIOĞLU

Rüyamdaki ilk okul! Bu okulda «terbiye etmek» diye bir düstur yoktur! Yalnız «terbiye olmak» diye bir olay vardır, okadar!

Eğitmen, öğretmen bir vaiz değil, bir bahçıvandır. Bahçıvan ne yapar? Bitkilerin yetişmesi için gerekli olan dış şartları sağlar. Dış şartları diyorum, şunlar: toprağı işler, gübreler, sı verir, otunu alır, dezenfekte eder, işte okadar! Öğretmen de öyledir, karışmak yok, zorlamak yok, kızmak yok...

Bitkiler için asıl olan, yemiş vermektir. Eğer vermiyorlarsa suç çok de fa dış çevrede, çocuklar kendi kendilerini eğitmiyorlarsa suç dış çevrededir, bazan da çocukların kendilerinde (veraset) dir. İşte idealimdeki okulun prensiplerinden biri budur. Evrim içeriden dışarıya doğru olur, dışarıdan içeriye doğru değil! Bu anlayışın pedagojiye uygulanmış şekli şudur: Çocuğı eğitmeye çalışmamalı, çocuğun kendini eğitmesi için gerekli olan dış şartları sağlamalıdır.

İdealimdeki ilkokulda sınav denilen belâ da yoktur. Bu barbar kurumu yıkıyorum. Maksat nedir? Çocukların ne derece olgunlaştığını ölçmek değil mi? Bu olgunluğu sınav denilen kabir sualı ölçemez! Çünkü bir kere ölçmek istediğı şey «çocuğun olgunluğu» dur oysaki ölçse bile ölçebileceğı şey «çocuğun yalnız kafasındaki olgunluk» tur ki onu dahi ölçemez ve ölçmeye gücü yetmez. İllkokulda çocukların kazanmaları aranan olgunluğu yalnız kaface olgunluk değil, kişi ilkçe, bütünlükçe de olgunluğudur. Bu çok değerli olgunluğu ölçmek için benim yalnız Türk öğretmenlerine değil, bütün dünya öğretmenlerine sağlık vereceğim usul travay usulüdür. Bu usulün bugün tek kullanıldığı yer üniversitelerdir. Ancak, bu öyle canlı, öyle yaratıcı ve psikolojik bir usuldür ki üniversite den ilkokula dek bütün eğitim kurumlarında uygulanmalıdır. Bu konuda daha çok bilgi edinmek için «Rüyamdaki Okullar» adlı ufak kitabımı görünüz.

Bir mısâl vereyim, konumuz buğday konusudur diyelim. Bu günkü görenekçi okulun anlayışına göre buğday konusu derste verilecek, kiptaptan okutulacak ve levhada seyrettirilecek bir şeydir. Başka türlü diyelim: bu günkü görenekçi okulun anlayışına göre buğday bir «öğretim» konusudur. Benim idealimdeki ilkokula göre buğday bir «öğretim konusu» değil, belki ve ancak bir «öğrenme» ko

(Devamı sa. 6 sü. 7 de)

Medeniyet 12 Eylül 1960

Rüya mdaki

ilk okul

(Baştarafı Sayfa 1 de)

nusudur. Bu öğrenme sonucunu elde etmek için ilkokul çocukları kendi kişilikleri ve giriştileriy-le çalışmak zorundadırlar. Bu çocuklar buğdayı günlerce inceleyecekler, evde, tarlada, kitapta inceleyecekler, sorup soruşturacaklar, hattâ bir kıyıda buğday yetiştirecekler, sonunda da buğday üzerine bir yazı yazacaklar, ya da bir konferans verecekler, tartışmalarda bulunacaklardır. İşte «travay» dediğimiz şey budur.

İşlerliğin bu türlüstür ki çocuk denilen küçük insanı adam eder.

Ortazamanda insanlar için çocuk, kafası üzerine yazılıp çizilecek bir tahtahtadan başka bir şey değildi. Barbar anlayış.

Rönesans'ın büyük adamlarından Montaigno kafayı mideye benzetti. Hazmı şart koştu. Pedagoji gerçeğe doğru bir adım attı.

Pestalozzi pedagojiye mide felsefesi yerine bitme, yeşerme, gelişme felsefesini soktu. Pedagoji bir adım daha attı.

Froebel çocuğu bitkiye, okula, bahçeye; eğiticiyi de bahçivana benzetti. O da bir adım attı.

Biz bu adımı tam olarak atalım. Çocuğu ona buna değil, kendine benzetelim, ona saygı gösterelim.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlere İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanhisi

İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu Koleksiyonu

BLTWRT0200612